

Formularz Diagnostyczny Organizacji Osobowości PODF — narzędzie wspomagające i strukturujące diagnozę psychologiczną

¹Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

²Zakład Psychoterapii SU

Artykuł stanowi krótkie doniesienie na temat użycia nowego narzędzia diagnostycznego, szacowania funkcjonowania osobowości pacjentów rekrutowanych do grup i terapii indywidualnej. Zawiera podstawowe dane na temat podstaw teoretycznych (przede wszystkim teoria organizacji osobowości Otto F. Kernberga) i właściwości psychometrycznych Formularza Diagnostycznego Organizacji Osobowości (PODF).

Summary: An article is a brief report on the use of the new diagnostic tool used to estimate the functioning of the personalities of patients recruited to the group and individual therapy. It contains basic data on the theoretical foundations (first of all Otto F. Kernberg's theory of personality organization) and psychometric properties of Personality Organization Diagnostic Form.

Formularz Diagnostyczny Organizacji Osobowości (PODF) autorstwa Diguer, Normandin i Hébert [1] oparty jest głównie o model organizacji osobowości Kernberga. Jakkolwiek integruje również pewne elementy koncepcji innych przedstawicieli psychoanalitycznej szkoły relacji z obiektem. Należą do nich koncepcja faz rozwojowych Edith Jacobson, jej teoria faz rozwoju relacji z obiektem, a także jej poglądy dotyczące konstituowania się tożsamości i biorących w tym procesie udział mechanizmów obronnych Margaret Mahler, koncepcja pozycji schizoidalno-paranoidalnej i depresyjnej oraz prymitywnych obron, takich jak rozszczepienie, zaprzeczanie i mania Melanie Klein, poglądy dotyczące organizacji osobowości, funkcjonowania psychologicznego oraz mechanizmów obronnych Nancy McWilliams, a także koncepcje Jeana Bergereta dotyczące organizacji osobowości, jej funkcjonowania i zdrowia oraz relacji z obiektem, obron, popędów i cierpienia [2]. Formularz Diagnostyczny Organizacji Osobowości PODF jest systemem pozwalającym na oszacowanie Organizacji Osobowości na podstawie jej poszczególnych wymiarów, takich jak tożsamość, mechanizmy obronne, testowanie rzeczywistości oraz rodzaj relacji z obiektem. W dobie wzrastającej ilości rozpoznania zaburzeń osobowościowych, gdzie objawy o nerwicowym czy innym charakterze są raczej zwiewne i nie stanowią istoty patologii, ma to coraz większe znaczenie. PODF jest narzędziem elastycznym, opracowanym tak by można było używać go w każdym możliwym kontekście klinicznym (ambulatoryjnym bądź stacjonarnym), a także w kontekście badań laboratoryjnych i w odniesieniu do różnego typu materiału (wywiadów o różnym stopniu ustrukturyzowania, historii leczenia, testów osobowości, takich jak SCID – II, zapisu sesji terapeutycznych itp.). Badania wykazały, że Formularz Diagnostyczny Organizacji Osobowości PODF posiada satysfakcjonujące właściwości psychometryczne, a także jest instrumentem wartościowym dla celów badawczych [2–5].

Narzędzie składa się z formularza i krótkiego, około 25-stronicowego podręcznika wyjaśniającego terminy, jakimi ów terminarz operuje.

Z racji użycia w formularzu terminów psychoanalitycznych, należących do przekraczającego granice języków narodowych i różnice kulturowe języka specjalistów tej dziedziny nie jest konieczne przeprowadzenie, tak jak w przypadku badań kwestionariuszowych, tradycyjnej procedury adaptacyjnej. Ogromne znaczenie dla jego adekwatnego użycia mają natomiast superwizja i praca zespołowa, co stało się możliwe dzięki uprzejmości kierownika Zakładu Psychoterapii SU, dr. hab. Krzysztofa Rutkowskiego, prof. UJ.

W przeprowadzonej w Zakładzie Psychoterapii Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie, zaledwie 20-osobowej próbie badawczej, wykwalifikowani psychoterapeuci prowadzący uczestniczących w niej pacjentów szacowali poszczególne pozycje *Formularza Diagnostycznego Organizacji Osobowości* PODF, a w rezultacie Organizacji Osobowości danej osoby w oparciu o standardowo przeprowadzany kompleksowy wywiad wstępny dotyczący różnych sfer życia badanego ze szczególnym uwzględnieniem budowanych relacji oraz zapis sesji terapeutycznych z danym pacjentem. Wszyscy szacowani pacjenci uczestniczyli w leczeniu psychoterapeutycznym od pewnego czasu i podlegali superwizji, co w dużej mierze pozwoliło na wykluczenie sytuacji niedoszacowania lub też przeszacowania ich patologii. W tym kontekście *Formularz Diagnostyczny Organizacji Osobowości* PODF użyty został jako narzędzie wspomagające i strukturujące diagnozę psychologiczną, niezależnie od zidentyfikowanych psychiatrycznych zespołów objawowych. Jest on zatem skrótową formą opisu funkcjonowania konkretnej osoby, pozwalającą na przyjrzenie się jej funkcjonowaniu w czasie szeroko rozumianej przestrzeni życiowej i relacjach uczuciowych. To z kolei pozwala lepiej prognozować funkcjonowanie konkretnej osoby w grupie terapeutycznej i przy odpowiednim równoważeniu jej deficytów osobowościowych pomóc jej znaleźć zdrowsze i bardziej funkcjonalne sposoby opanowywania wewnętrznych konfliktów, których przecież nie sposób uniknąć. Innymi słowy diagnoza prawdopodobnych deficytów osobowościowych pozwala rozwijać dojrzsze i bardziej wydolne mechanizmy obronne w toku terapii przy niewielkim ryzyku dekompensacji osobowości i wypadnięcia z grupy czy terapii indywidualnej.

Piśmiennictwo

1. Diguer L, Normandin L, Hébert É. Personality Organization Diagnostic Form. Unpublished manuscript. Université Laval, Québec, Canada; 2001.
2. Diguer L, Hébert É, Gamache D, Laverdière O, Daoust J-P, Pelletier S. Personality organization diagnostic form (PODF). Manual for scoring. Laboratoire de recherche sur la personnalité et la psychopathologie. École de psychologie. Université Laval, Québec, Canada; 2006.
3. Diguer L, Laverdière O, Gamache D, Hébert É. Specificity of transference dyads among personality organizations. International Conference of the Society for Psychotherapy Research, Rome, Italy, 2004.
4. Diguer L, Pelletier S, Hébert É, Descôteaux J, Rousseau J-P, Daoust J-P. Personality organizations, psychiatric severity, and self and object representations. *Psychoanalytic Psychology*, 2004b, 21, 259–275. *PODF Scoring manual* / 37
5. Diguer L, Pelletier S, Hébert É, Descôteaux J, Rousseau J-P, Daoust J-P. Personality organizations, psychiatric severity, and self and object representations. *Psychoanal. Psychol.* 2004; 21: 2.

adres: agresswidarska@gmail.com